

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD****DOM**
2010-06-01
Meddelad i
KarlstadMål nr
3472-10
Domarenhet 1**KLAGANDE**Bengt Eklund
Välösundsvägen 152
681 52 Kristinehamn**MOTPART**1. Kristinehamns kommun
Tekniska förvaltningen
651 84 Kristinehamn2. Miljö- och byggnadsnämnden i Kristinehamn
681 84 Kristinehamn**ÖVERKLAGAT BESLUT**Länsstyrelsen i Värmlands läns beslut 2010-03-02,
diariernr 403-380-10, se bilaga 1**SAKEN**

Bygglov enligt plan- och bygglagen (1987:10) – PBL m.m.

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 6656

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 568 651 12 Karlstad	Rådhuset, Stora torget	054-14 85 00 E-post: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se www.forvaltningsrattenikarlstad.domstol.se	054-14 85 30	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade den 16 december 2009 att lämna strandskyddsdispens och bevilja bygglov för en byggnad på 13,7 kvm på fastigheten Norra Dye 1:5. Byggnaden skulle innehålla pumpstation och toaletterum.

Bengt Eklund överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen, som i det överklagade beslutet avvisade överklagandet såvitt avsåg strandskyddsdispens och Bengt Eklunds yrkande om att förelägga nämnden att bevilja bygglov i efterhand för garage på hans fastighet och en fiskebod på grannfastigheten samt avslag överklagandet beträffande bygglov (se bilaga 1). Länsstyrelsen anslöt sig därvid till nämndens bedömning att byggnaden utgjorde en mindre avvikelse från områdesbestämmelserna som var förenlig med syftet med bestämmelserna.

Bengt Eklund överklagar länsstyrelsens beslut att avslå hans överklagande av bygglov för byggnaden på Norra Dye 1:5 och att avvisa hans yrkande om föreläggande av nämnden att bevilja bygglov för garage på hans egen fastighet och för fiskebod på grannfastigheten. Till stöd för överklagandet anför han bl.a. följande.

I hanteringen av de bygglovsansökningar han lämnat in och som byggnadsnämnden gett honom avslag på återkommer byggnadsförvaltningen till områdesplanens klart uttalade byggnadsförbud.

På samma sida om Vålösundsvägen som hans gamla garage, dvs. strandsidan, har dock Kristinehamns kommun den 14 juni 2000 (Mbn § 201) bilaga 7) beviljat bygglov för uppförande av en privat större samlingslokal trots att platsen inte varit avsedd för byggande. Även denna byggnad har krävt strandskyddsdispens. Motivationen till att bevilja bygglov på denna plats var bland annat att man i byggnaden skulle erbjuda offentliga toaletter. De toaletter som finns där är låsta och den handikappanpassade rampen till dessa toaletter skottas inte trots att många uppenbarligen söker sig till dem. Likaså hålls de allmännyttiga toaletterna ute vid Picassostatyn låsta, trots att statyn är ett populärt rekreativmål även på vintern och det finns kaféverksamhet som hänvisar sina gäster dit.

Kristinehamns kommuns miljö- och byggnadsnämnd har gett dispens från strandskyddet och bygglov till byggnader för pumpstationer med förklaringen att byggnaderna är erforderliga för utbyggnaden av VA-systemet. Det finns dock inget som säger att en pumpstation för fekalier och toalettutrymme skulle motverka strandskyddet och promenadstråkets vackraste vy över Vänerns vatten mindre än hans garage/fiskebod, som man tidigare bedömt kunna uppföras på samma plats.

Miljö- och byggnadsnämnden bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande.

Bengt Eklund jämför miljö- och byggnadsnämndens handläggning och beslut avseende nybyggnad av avloppspumpstationer vid Vålösundsvägen med handläggning och beslut gällande hans egen byggnad, som han i skrivelsen benämner som garage och i annan skrivelse som sjöbod.

Toaletterummen byggs för att vara allmänt tillgängliga och ska kunna användas av personer som sitter i rullstol. Miljö- och byggnadsnämndens mening är att Eklunds ärende inte är jämförbart med besluten avseende avloppspumpstationerna eftersom inget allmänt intresse finns som motiverar att Eklunds olovligen uppförda byggnad legaliseras och eftersom byggnaden motverkar strandskyddets syfte att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområdet.

Tekniska förvaltningen anför i yttrande att VA-utbyggnaden är en samhällsnyttig funktion och pumpstationerna en viktig del av den.

DOMSKÄL

Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet redogjort för tillämpliga bestämmelser i PBL samt gällande områdesbestämmelser.

Regeringsrätten har i rättsfallet RÅ 2002 ref. 63 ansett att en basstation för mobiltelefoni, bestående av en 36 meter hög mast och två teknikbodar, inom ett planområde som betecknats som parkmark, inte är en sådan byggnadsåtgärd som kan ses som en mindre avvikelse från detaljplanen som avses i 8 kap. 11 § PBL. I målet hänvisade Regeringsrätten till den proposi-

tion som låg till grund för PBL (prop. 1985/86:1 s. 713 f.) enligt vilken bestämmelserna om mindre avvikelser inte skulle vara tillämpliga, om någon ville använda marken för ett i planen icke avsett ändamål. Regeringsrätten hänvisade även till en senare proposition (prop. 1989/90:37 s. 51 ff.) i vilken angavs att bestämmelserna om mindre avvikelser tills vidare borde behållas oförändrade samt att utplacering av byggnader för att tillgodose den allmänna nyttan (t.ex. transformatorer och toaletter) i många fall borde kunna bedömas som mindre avvikelser, såvida inte läget är så känsligt att en planändring behövdes.

Förvaltningsrättens bedömning

Såsom länsstyrelsen anfört är det inte lagligen möjligt att förelägga nämnden att meddela bygglov för Bengt Eklunds och hans grannes byggnader och den frågan har inte heller prövats av byggnadsnämnden i det beslut den 16 december 2009 som Bengt Eklund har överklagat. Länsstyrelsen har därmed haft fog för att avvisa hans yrkande och överklagandet ska därför avslås i den delen.

Beträffande frågan om bygglov kan lämnas för byggnaden på Norra Dye 1:5 konstaterar förvaltningsrätten inledningsvis att utrymmet för mindre avvikelse från områdesbestämmelser med stöd av 8 kap. 12 § PBL i allt väsentligt är detsamma som gäller för avvikelser från detaljplan enligt 8 kap. 11 § PBL, jfr. Didón m.fl., Plan- och bygglagen – en kommentar, Norstedts Juridik, Zeteo. Med hänvisning till vad som framgår av RÅ 2002 ref. 63 och däri återgivna uttalanden i prop. 1989/90:37 samt att det inte framkommit att läget är så känsligt att ändring av områdesbestämmelserna behövs, finner förvaltningsrätten att byggnadsåtgärden får anses som en mindre avvikelse från områdesbestämmelserna som är förenlig med syftet med bestämmelserna. Nämnden har därmed haft fog för att bevilja bygglov och överklagandet ska därför avslås även i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 3109/1 B).

Nathalie Lemaire

I avgörandet har förutom Nathalie Lemaire även deltagit nämndemännen
Birgitta Carlgren, Per Scheutz och Elisabeth Zadik

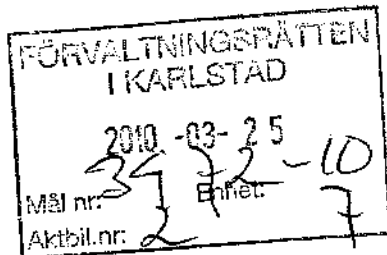

2010-03-02

403-380-10 ✓

Rek+Mb /10 dag liggetid/

Bengt Eklund
Välösundsvägen 152
681 52 KRISTINEHAMN

Överklagande av strandskyddsdispens och bygglov

BESLUT

Länsstyrelsen avslår överklagandet av bygglovet.

Länsstyrelsen avvisar överklagandet av strandskyddsdispensen och yrkandet att förelägga miljö- och byggnadsnämnden att bevilja bygglov i efterhand för garage och fiskebod.

Överklagandet av miljö- och byggnadsnämndens beslut att ansöka om utdömande av vite hos länsrätt har avgjorts i annat beslut (dnr 403-824-10) denna dag

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Vid sammanträden den 16 december 2009, § 190, beslöt Miljö- och byggnadsnämnden i Kristinehamns kommun att lämna strandskyddsdispens och bygglov för en byggnad på 13,7 kvm på fastigheten Norra Dye 1:5. Sökanden var Kristinehamns kommuns Tekniska förvaltning. Byggnaden skall innehålla pumpstation och toaletterum. Fasaden skall målas i falurött medan fönster och dörrar skall ges en ockragul färg. I beslutet har nämnden bl.a. antecknat att pumpstationen behövs för den VA-utbyggnad som sker i området och att toaletten är avsedd för allmänheten. Nämnden har också antecknat att den medger avvikelser från områdesbestämmelserna.

Bengt Eklund, fastigheterna Skäringsbol 1:5 och 1:6, har överklagat beslutet och anför bl.a. följande. Enligt gällande områdesbestämmelser är marken där byggnaden skall uppföras avsedd som skogsmark, naturmark. Denna pumpstation liksom

Förvaltning

de andra pumpstationerna längs Vålösundet kommer att förändra områdets karaktär. Pumpstationerna kan och skall läggas under mark. I området har miljö- och byggnadsnämnden de senaste åren tillåtit byggnader som inte stämmer överens med områdets karaktär. När det gäller strandskyddet så kan han inte förstå att dispens kan lämnas, när han och en granne till honom nekas dispens för att återuppföra ett garage respektive en fiskebod utmed stranden. Länsstyrelsen har tidigare gjort den bedömningen att ett återuppförande av byggnaderna inte är i överensstämmelse med syftet att bereda allmänheten tillträde till stranden. Till saken hör då att allmänheten inte använder sig av strandremsan mellan bodarna och vattnet för att promenera. Istället används den gång- och cykelväg som finns längre från vattnet. Det är också mycket märkligt att bygglov kan lämnas för en pumpstation med toalett på mark som klassas som skogsmark (naturpark), samtidigt som han och hans granne inte får återuppföra byggnader för fiskenäringen. Pumphuset uppförs endast för bostadsändamål och skadar på ett mycket påtagligt sätt den befintliga kulturmiljön. De två bodar, hans egen och grannens, som bygglov inte lämnats för, är däremot direkt stödjande för kulturmiljön i området.

Bengt Eklund yrkar att bygglov för det planerade pumphuset avslås eller att kommunen samtidigt med bygglov för pumphuset föreläggs att bevilja bygglov i efterhand för hans garage och grannens nedbrunna fiskebod. Han yrkar också att Länsstyrelsen besöker platsen och att han får vara med vid besöket. Slutligen yrkar han att Länsstyrelsen upphäver Kristinehamns kommuns beslut om vite för åtgärden att återuppföra garaget.

Företrädare för Länsstyrelsen har, tillsammans med tjänsteman på kommunens Tekniska förvaltning och Bengt Eklund, tagit del av förhållandena på platsen.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Miljö- och byggnadsnämnden har samma dag som den meddelade strandskyddsdispens och bygglov för pumpstationen, d.v.s. den 16 december 2009, under § 189 beslutat att hos Länsrätten i Värmlands län ansöka om utdömmande av vite enligt ett vitesföreläggande gällande borttagande av byggnad på fastigheten Skäringsbol 1:5.

Förvaltning

Bengt Eklunds yrkande att Länsstyrelsen upphäver kommunens beslut att ansöka om utdömmande av vite har Länsstyrelsen uppfattat som ett överklagande av nyssnämnda beslut. Detta överklagande skall hanteras i ett separat ärende.

Länsstyrelsens bedömning

Strandskyddet

Bestämmelser om strandskydd finns i 7 kap. miljöbalken (MB). Av 16 kap. 12 § MB framgår att beslut enligt balken får överklagas av den som beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot.

Det allmänna intresse som strandskyddet är till för att skydda bevakas av staten, kommunerna och vissa ideella föreningar. När det gäller grannes möjligheter att överklaga ett beslut om strandskyddsdispens gäller enligt fast praxis att denne skall ha en särskild rätt (t.ex. nyttjanderätt) till den fastighet som beslutet gäller, samt att beslutet negativt påverkar dennes rättsställning.

Av handlingarna i ärendet framgår inte att Bengt Eklunds fastigheter har någon särskild rätt knuten till fastigheten Norra Dye 1:5 och som berörs av byggnadsföretaget. Han uppfyller således inte de krav som uppställs för rätt att överklaga beslut om strandskyddsdispens. Hans överklagande i denna del skall därför avvisas.

Bygglovet

För området gäller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (PBL). Dessa bestämmelser består dels av en generalplan som fastställdes med stöd av byggnadslagen och som enligt övergångsbestämmelserna till PBL gäller som områdesbestämmelser, dels områdesbestämmelser antagna med stöd av PBL. Byggnaden med pumpstation och toalett är belägen på mark som i områdesbestämmelserna betecknats med Rn. Enligt områdesbestämmelserna skall sådan mark, i de delar den inte behövs för vägar, utgöra skogsmark avsedd som naturpark.

Inom områden där områdesbestämmelser gäller skall bygglov medges om de i 8 kap. 12 § angivna förutsättningarna för lov är uppfyllda. Åtgärden skall således 1) uppfylla kraven i 2 kap. PBL, 2) inte föregås av detaljplaneläggning, 3) inte strida mot områdesbestämmelser och 4) uppfylla vissa krav i 3 kap. PBL. Av paragrafens sista stycke framgår att bygglov får lämnas till åtgärder som strider mot områdesbestämmelser om åtgärden är en mindre avvikelse förenlig med syftet med bestämmelserna.

Förvaltning

Bestämmelserna i 2 kap. PBL handlar om allmänna intressen som skall beaktas vid lokalisering av bebyggelse medan 3 kap. handlar om krav på byggnader m.m.

De bestämmelser som är av intresse i detta ärende är 3 kap. 1 och 2 §§ och frågan om mindre avvikelser från områdesbestämmelserna.

Enligt 3 kap. 1 § PBL, det s.k. anpassningskravet, skall byggnader utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Byggnaderna skall ha en yttre form och färg, som är estetiskt tilltalande, lämplig för byggnaderna som sådana och som ger en god helhetsverkan.

I kapitlets 2 §, det s.k. omgivningskravet, föreskrivs bl.a. att byggnader skall placeras och utformas så att de eller deras avsedda användning inte inverkar menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medför fara eller betydande olägenheter för omgivningen.

Fastigheten Norra Dye 1:5 består av två delar, en mindre del väster om Vålösundsvägen och en större bebyggd del öster om vägen.

Byggnaden med pumpstation och toalett är på knappt 14 kvm och har en nockhöjd på drygt tre meter. Den skall placeras inom den norra delen av den mindre delen av fastigheten Norra Dye 1:5, i närheten av ett insynsskydd för sopkärl och landfästet till en större brygga. Klagandens fastigheter Skäringsbol 1:5 och 1:6 gränsar inte direkt till Norra Dye 1:5. Avståndet mellan byggnaden och klagandens fastigheter är ca 80 m, enligt i ärendet tillgängligt kartmaterial. Marknivån för fastigheten Skäringsbol 1:5 och den del av Norra Dye 1:5 där byggnaden skall uppföras är i stort sedd densamma. Marken på fastigheten Skäringsbol 1:6 stiger från Vålösundsvägen och österut.

Det är här fråga om en byggnad som dels tillhör det VA-nät som kommunen nu håller på att bygga i området, dels skall tillgodose allmänhetens behov av toaletter utmed Vålösundsvägen. Att området förses med kommunalt VA är både ett allmänintresse och ett enskilt intresse eftersom VA-situationen i området är långt ifrån godtagbar. Allmänhetens tillgång till tillräckligt med toaletter i området är också ett allmänintresse. Strategin för utplacering av toaletter för allmänheten bör naturligtvis vara den att toaletter placeras så att de är lättillgängliga för allmänheten. I detta fall har toaletten placerats intill den gång- och cykelväg som leder ut

Förvaltning

till bl.a. Picassoskulpturen. Vägar liksom VA-anordningar som kommunen ansvarar för är en del av infrastrukturen i området och ett allmänintresse. Som tidigare framgått skall mark med beteckningen Rn i områdesbestämmelserna utgöra skogsmark i de delar som inte behövs för vägar. Själva ledningarna till VA grävs ner medan pumpstationerna hamnar ovan mark.

Det är Länsstyrelsen uppfattning att den i ärendet aktuella byggnaden med pumpstation och toalett för allmänheten – som på intet vis är utrymmeskrävande - utgör en mindre avvikelse från områdesbestämmelserna. Åtgärden strider inte heller mot syftet med bestämmelserna, tvärt om så ligger åtgärden väl i linje med att Rn mark skall kunna användas för anläggningar som hör samman med infrastrukturen i området.

När det sedan gäller byggnadens tillåtlighet utifrån bestämmelserna i 3 kap. 1 och 2 §§ PBL finner Länsstyrelsen att den placering, utformning och färgsättning som byggnaden skall ha inte strider mot anpassningskravet i 3 kap. 1 § PBL. Den påverkan av sikten söderut - mot inloppet till Vålösundet – som byggnaden kan ha från klagandes fastigheter är på intet sätt sådan att det är fråga om betydande olägenheter. Omgivningskravet i 3 kap. 2 § PBL utgör därmed inte heller hinder mot bygglov.

Med hänvisning till vad som nu sagts under rubriken "Bygglovet" och då - såvitt visats – byggnadsföretaget inte heller strider mot någon annan bestämmelse i PBL skall överklagandet avslås.

Föreläggande om meddelande av bygglov för garage och nerbrunnen fiskebod

Eftersom Länsstyrelsen funnit att det var rätt av miljö- och byggnadsnämnden att meddela bygglov har Länsstyrelsen att hantera yrkandet att miljö- och byggnadsnämnden föreläggs att bevilja bygglov i efterhand för klagandens garage och grannens nedbrunna fiskebod.

Det är inte lagligen möjligt för Länsstyrelsen att meddela ett föreläggande enligt yrkandet. Länsstyrelsens prövning i detta ärende kan dessutom inte gå utöver vad miljö- och byggnadsnämnden prövat i det överklagade beslutet. I det beslutet har frågan om bygglov för klagandens garage och grannens nedbrunna fiskebod inte varit föremål för prövning.

Yrkandet i denna del skall därför avvisas.

Förvaltning

UPPLYSNING HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut i strandskyddsfrågan skall Ni skriva till Miljödomstolen i Vänersborg, se bilaga (formulär 21).

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut angående förhandsbesked enligt PBL skall Ni skriva till Förvaltningsrätten i Karlstad, se bilaga (formulär 24).

Detta beslut har fattats av chefsjurist Lars-Ove Olsson, efter föredragning av avdelningsdirektör Lars O Nilsson.

Lars-Ove Olsson

Lars O Nilsson

Bilaga

Hur man överklagar

Kopia till

MBN i Krhmn
Tekniska förvaltningen i Krhmn kn

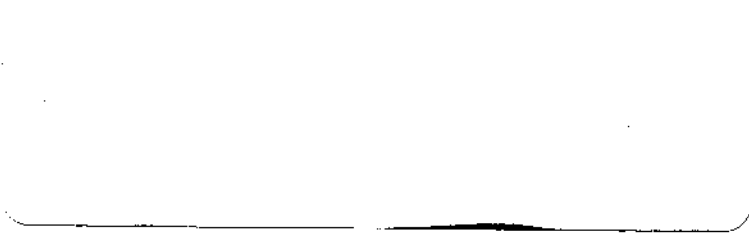
2010-06-03

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I KARLSTAD
SVERIGES DOMSTOLAR

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Box 568, 651 12 Karlstad

20001417